

Pr. Alexandru Torik

FLAVIAN

CORABIA ALBĂ

O pildă pentru cei cu sufletul curat

Traducere din limba rusă:
Eugen Diaconu

editura
Σοφία

București

PROLOG

Corabia era minunată! De un alb strălucitor, aproape orbitor, cu bordurile laterale atât de deschise la culoare, încât parcă te pătrundeau atunci când le priveai. Tachelajul era extravagant, iar pânzele – de o frumusețe parcă ruptă din Rai! Plutea pe întinsul oceanului atât de ușor, încât părea că nici nu atinge apa. Bordul corabiei era rafinat și grațios, cu prova asemenea spadei unui cavaler ce se înclină cu eleganță în față, parcă zburând deasupra valurilor ce păreau că fac reverențe, asemenea slugilor în fața stăpânului. Pe punte, de-a lungul bordurilor, în haine albe și deosebit de fine, stăteau tineri frumoși, bărbați și femei, care păreau că discută intens unii cu alții, zâmbind veseli de parcă ar fi sărbătorit un eveniment festiv și emoționant...

CAPITOLUL 1

– Ce e, părinte Alexie, iar ai văzut corabia? – Flavian se uita la mine cu chipul zâmbitor și ochii veseli și tinerești, ce străluceau pe sub sprâncenele puțin arcuite și lăsate, cu cearcăne caracteristice oamenilor plinuți și trecuți de o anumită vârstă. Sau doar ai căzut pe gânduri?

– Cum? – am întrebat eu nelămurit. Păi, părinte... da, iar corabia, ca și cum ar fi fost în fața ochilor...

– Te-ai cam luat cu corabia asta – dădu din cap Flavian, împingând în roțile căruciorului pentru invalizi în care ședea ca să mă vadă mai bine –, dar această imagine nu este întâmplătoare, să știi! Tu ce crezi despre asta, părinte?

Părinte... Nu mă pot obișnui cu faptul că lumea mi se adresează acum cu „părintele Alexie”, „monahul Alexie”...

Ciudat... La fel ca multe altele care ni se întâmplă în viață, în noua mea viață...

Totul s-a întâmplat pe neașteptate, ca și cum, atunci când conduci mașina, cazi puțin pe gânduri și treci de intersecția unde trebuia să virezi, apoi te îndrepti într-o direcție total necunoscută, pe un drum pe care nu ai mai fost.

Lucrurile au început cu Egiptul, cu piramidele și muzeul arheologic din Cairo, pe care a vrut să-l viziteze neapărat fiul meu Kiril în vacanța de toamnă. El visa să devină arheolog egiptolog. Era susținut în acest demers de fiica mea Iulia și de soția Irina, care fusese de acord cu această călătorie.

Fiica Maria, studentă la Universitatea Sfântul Tihon din Moscova, preocupată de pregătirea unui referat pe o temă de istorie bisericească, a strâns doar din umeri atunci când i s-a cerut părerea în legătură cu această excursie.

Fiul Stepan, cursant la un institut militar, al cărui nume nicicum nu-l pot reține și unde predă „Rusak” al nostru – locotenent-colonelul Serghei Rusakov –, era într-o deplasare cu școala și nu răspundea la mesaje.

Fiica Lena, măritată în urmă cu jumătate de an cu seminaristul Vasea – un gigant de doi metri, cu păr galben-auriu, bucălat, ochi verzi ca busuiocul și un zâmbet permanent pe chip –, devenită recent preoteasă, se duse cu soțul ei, proaspătul păstor de suflute, la o parohie din Extremul Orient, de unde era de loc soțul și unde era așteptat de enoriașii care rămăseseră fără preot, după ce acela murise cu puțină vreme înainte.

Fiind ocupat cu îngrijirea lui Flavian, pe care-l lăsaseră aproape complet picioarele și care se deplasa acum într-un cărucior special pentru supraponderali, comandat de fiii lui Semion din Germania, putând să meargă doar câțiva pași de unul singur, până la toaletă și birou, nu am putut zbura în Egipt și, cinstit fiind, nici nu aș fi vrut neapărat – nu prea eram atras de ținutul faraonilor...

Însă Mișa Semionovici, fără a sta mult pe gânduri, a cumpărat rapid bilete pentru Irina, Kiril și Iulia, într-un hotel bun din Sharm el-Sheih, a plătit dinainte toate excursiile la locurile istorice ce îi interesau pe călătorii noștri și a luat bilete de avion retur spre Sankt Petersburg, ca să vadă și locurile sfinte de acolo, lucru dorit de multă vreme de Irina. Din Petersburg spre Moscova urmau să se întoarcă cu un tren de mare viteză.

Zborul Airbus A 321 cu numărul 7K-9268 a decolat din Sharm el-Sheih pe 31 octombrie 2015, la 06.50, ora Moscovei. Despre soarta acestui zbor s-a scris totul pe Internet... Irina și copiii s-au numărat printre cele 58 de victime identificate – trupurile lor neînsuflețite au fost repatriate, și noi le-am înhumat în cimitirul de lângă satul Pokrovsk, la câțiva pași de biserică.

Apoi, Lena și Vasili, care veniseră la Moscova pentru înmormântare de la parohia lor îndepărtată, s-au întors acasă, iar Mașa și Stiopa au plecat la facultățile unde studiau.

Iar eu m-am îmbolnăvit. Nu se știe din ce cauză. Unul dintre medicii care m-au diagnosticat a spus că din cauza stresului, a unei epuizări nervoase sau ceva de acest gen. Pur și simplu, m-am îmbolnăvit: în organism au apărut niște procese inflamatorii, chiar și la cap parcă, nu țin bine minte. Conștiința, după perioade de pierdere, revenea și începeam să recunosc oamenii de lângă mine, după care intram din nou într-o stare de uitare de sine.

Într-un moment de luciditate, când l-am văzut lângă mine pe Flavian, care stătea alături în căruciorul lui, cu mătăniile în mână, am spus:

– Părinte, cred că voi muri acum...

– E posibil – dădu din cap Flavian, uitându-se la mine cu privirea unui „câine bolnav”. Te-am împărtășit azi, în urmă cu câteva ore. Când ți-ai venit în fire – îți amintești?

– Nu... – am dat eu din cap. Să mă înmormântezi lângă Irina și copii, te rog...

– Bine! – zise Flavian.

– Și încă ceva... Ții minte că ți-am spus mai de mult că aș vrea să fiu monah înainte de a muri, la fel ca tine. Cred că a sosit vremea... Parcă se numește „tundere în pragul

morții”, așa cum a fost la Alexandr Nevski sau la alți domnitori... Poți să mă faci monah?

– Sigur – aprobă Flavian –, mi-am amintit de dorința ta! L-am sunat deja pe episcop în legătură cu asta și am primit de la el binecuvântare. Totul e gata – arată cu mâna înspre niște haine negre de pe masă, deasupra cărora era o scufie monahală –, eu așteptam doar să fii conștient, ca să ceri acest lucru. Ești pregătit?

– Da, sigur... – am privit în jur, de parcă vedeam totul pentru prima oară –, se spune că persoanele grav bolnave, înainte de moarte, au parte câteva ore de o ușurare... se pare că acest lucru se întâmplă acum cu mine – numai să fie timp suficient...

– Părinte Serghie, maică Claudia! – strigă Flavian, întorcându-se cu căruciorul spre ușa întredeschisă. Veniți! Am nevoie de ajutor...

Despre tunderea în monahism și despre ce am simțit atunci nu voi povesti, pentru că este ceva personal. Am fost robul lui Dumnezeu Alexie, numit așa în cinstea Sfântului Alexie, omul lui Dumnezeu, și am devenit monahul Alexie, în cinstea Sfântului Alexie, mitropolitul Moscovei. Era mai simplu pentru mine să rămână același nume: Alioșa...

Apoi, nu știu de ce, m-am însănătoșit...

CAPITOLUL 2

– Ce cred eu despre această corabie? – priveam pierdut către oceanul ce se întrezărea deasupra palmierilor bătuți de vânt. Nu știu. Nu cred nimic. Este atât de frumoasă, strălucitoare... Parcă te îndeamnă să te gândești la ceva bun. Ai vrea să urci la bordul ei și să rămâi acolo, să plutești cu ea undeva, oriunde... Acestea nici măcar nu sunt gânduri, ci senzații... Gânduri despre asta nu am – am încercat să schițez un zâmbet –, iertare, gheronda.

– Înțeleg, Lioșa – dădu din cap Flavian, îngândurat. De fapt, corabia este unul dintre simbolurile străvechi ale Bisericii, „Corabia mântuirii”, dar aici pare altceva, totuși. Fie! Dacă Dumnezeu vrea, o să ne descopere chiar El semnificația acestei corăbii; dacă nu, înseamnă că nu ne este de folos, pur și simplu...

– Amin! – am confirmat eu. Binecuvântează-mă să merg să fac un *smoothie*.

– Să-ți faci! – binecuvântă Flavian. Și să amesteci niște apă cu lămâie și miere, te rog!

– Bine – am zis eu și am plecat spre bucătărie, lăsându-l pe Flavian pe balcon.

După ce m-am însănătoșit, am început să mă obișnuiesc cu noua mea viață – fără soție, fără atâtea griji pentru copiii care încă nu erau la casele lor, fără tot ce dădea sens, într-un fel, vieții mele de dinainte. În afară de slujirea la biserică și grija pe care i-o purtam părintelui, desigur...

Aceste lucruri au rămas ca înainte, având acum înțietate, la care se adaugă împlinirea pravilei monahale și a purtării permanente a rasei de călugăr, pe care înainte o îmbrăcam numai în timpul slujbelor, în altar sau când citeam la strană. Acum, sub rasă purtam și paramanul, mă încingeam cu centura monahală, la slujbe purtam și mantia, iar pe cap o camilafcă athonită, la fel ca cea a lui Flavian, alcătuită dintr-o scufie și o pânză ce ieșea din ea. Barba și părul nu le-am mai tuns.

Îndatoririle de slujire în altar au sporit. Ce-i drept, acest lucru avusese loc și înainte de tragedia abătută asupra familiei mele.

Flavian, care-și pierduse aproape complet capacitatea motorie a picioarelor, cu toate că ieșise la pensie din motive de sănătate, mai slujea uneori. E drept că făcea acest lucru rar, de obicei noaptea, cu ușile închise și în prezența a foarte puține persoane, dintre cele mai apropiate.

Pentru a putea sta în picioare la cele mai importante momente ale slujbei, în fața Sfintei Mese, bătrânul pădurar Semion, încă puternic cu trupul, cu stare de spirit bună și cu „mâini de aur”, i-a făcut părintelui un scaun-strană special, după modelul celor obișnuite de la Athos, dar prevăzut cu patru rotițe care se roteau în toate direcțiile. Printr-o simplă apăsare pe pedală, rotițele fie se ridicau, iar scaunul rămânea bine fixat pe podea, fie coborau, făcându-l ușor de deplasat.

Acum, îndatoririle mele de paracliser aveau în plus și împingerea prin altar a scaunului părintelui – cu părintele în el –, iar la momentele principale fixarea acestuia pentru a-i oferi posibilitatea lui Flavian să stea în picioare în fața Sfintei Mese, sprijinindu-se cu coatele de brațele sca-

unului, pentru a putea face mișcările necesare. Ulterior, părintele se putea așeza în el, iar eu îl ajutam să se retragă, împingând scaunul spre perete, de unde putea asculta citirea sau cântările de la strană, rugându-se în același timp cu șiragul de mătănni în mână.

Preasfințitul nostru, după ce a asistat odată la o astfel de slujbă de noapte, i-a spus oftând lui Flavian:

– Bine, dacă vrei să slujești – slujește și șezând, cât sunt eu aici episcop... – apoi făcu o pauză –, iar dacă mă mută undeva, va trebui să te iau cu mine – apoi se uită spre scaunul-strană al părintelui și începu să râdă: – cu tot cu această etajeră pe roți! Îmi și imaginez cum ai arăta pe ea la o slujbă arhierască în catedrală! Cu Lioșa al tău care te împinge din spate!

Pe atunci eu eram încă Lioșa...

Paroh la biserica noastră din Pokrovsk deveni părintele Serghie, la propunerea „pensionarului” Flavian, care pregătise din fostul citeț Serioja pe succesorul său, în stare să conducă parohia în perioada „post-Flavian”.

Părintele Serghie se îngrijea cum putea de avva, cinstindu-l nu numai ca pe un părinte duhovnicesc, ci și ca pe un îndrumător plin de înțelepciune în ascultarea care era pentru el nouă și puțin cunoscută și care se dovedi cu mult mai complicată și plină de griji decât simpla călăuzire spirituală a vieții enoriașilor.

Tânărul paroh îl asalta permanent pe Flavian cu întrebări de tot felul: cum să completezi registrele mitricale (nașteri, nunți, decese) și agenda cu programările pentru servicii religioase; cum să emiți certificate de botez și de cununie; cum să plătești facturile pentru întreținerea bisericii; cum să cauți meseriași pentru lucrări de reparații;

cum să te înțelegi cu aceștia și să urmărești lucrările; cum să cumperi lumânări, cărți și obiecte bisericești pentru pangar; cum să faci dări de seamă pentru centrul eparhial; cum să cauți sponsori pentru programele sociale și darurile de Crăciuni și Paști oferite copiilor de la școala duminicală și de la orfelinatul pe care îl avea în grijă parohia; cum să găsești transportul cel mai potrivit pentru excursiile și pelerinajele copiilor; cum să participi la evenimente organizate de primărie și, în general, cum să ai relații bune cu autoritățile... Să mai enumăr? Acestea sunt doar o mică parte din treburile parohului. În afară de altele...

Mie, ca ajutor al lui Flavian, mi-a revenit de asemenea datoria de a-l ajuta și pe noul paroh cu cunoștințele dobândite în anii anteriori, dar și părintele Serghie era un elev silitor și prindea din zbor toate, fără a trebui să-l deranjeze pe Flavian cu problemele de zi cu zi. Astfel, părintele putea să se și odihnească sau să se roage liniștit, pe lângă îndrumarea duhovnicească a credincioșilor care îl vizitau sau îi cereau ajutorul.

Ce-i drept, în această privință, Flavian începu să bată în retragere, spunându-i de mai multe ori părintelui Serghie:

– Serioja, eu voi muri, mai devreme sau mai târziu! Mai degrabă mai devreme decât mai târziu, din câte se pare, așa că nu am cui să încredințez spre păstorire fiii și ficele mele duhovnicești. Sigur, unii vor merge la părintele „Lao” Dimitrie – și acum merg la el, cu binecuvântarea mea; alții vor merge la părintele Valentin din Metocikino – și acolo îi trimit pe unii. Dar majoritatea enoriașilor, din regiune sau moscoviți, mutați aici recent, vor continua să vină la această biserică din obișnuință și vor cere

sfătuire de la tine, în Pokrovsk. Iar tu va trebui să le oferi îndrumare și mângâiere după cum te va înțelepți Domnul Însuși!

– Părinte! – se îngrozea Serghie. Ce spuneți acolo? Să trăiți cât mai mult, să cereți de la Dumnezeu viață îndelungată, vă rog! Ce le pot oferi eu oamenilor? Sunt preot doar de câțiva ani, și asta tot datorită formării și îndrumării primite de la sfinția voastră. Aveți o experiență uriașă, o inteligență extraordinară, carismă, la urma urmei...

– Părinte! – Flavian privea cu muștrare la fiul său duhovnicesc, acum preot. De la tine, ca de la orice preot, nu se cere experiență, inteligență sau carismă. Dacă acestea există, slavă Domnului! Dar dacă nu, poți face treabă foarte bine și fără ele.

Cel mai important lucru pentru un preot este să aibă credință sinceră, dorință și străduință de a trăi conform învățăturilor Evangheliei. Să fie muncitor și binevoitor, ca să nu mai spun despre iubirea de oameni! Și în nici un caz să nu-și permită gândul că îi poate face mai buni sau mai drepți pe enoriași, indiferent de felul în care i-a adus Dumnezeu la el! Dacă primește acest gând, atunci s-a terminat cu „bunul păstor” și se naște fariseul, orgoliosul și ucigătorul de suflete omenești!

De aceea Domnul le permite unor popi să treacă prin nu știu ce peripeție, pentru că mai vede în ei o cât de mică posibilitate de pocăință și, dorind mântuirea lor, „îi coboară” astfel, încât părerea de sine și iubirea de sine să dispară din mințile lor, așa cum s-a întâmplat cu împăratul și psalmistul David, care a conștientizat, după uciderea și desfrânarea prin care trecuse, că este „pământ și pulbere”. Iar dacă vezi un popă mândru, crud, plin de sine, care bat-

jocorește enoriașii și nu este muștrat de Dumnezeu pentru asta, să plângi pentru el: sufletul lui a murit deja, iar morții, după cum se știe, nu mai pot fi tămăduiți...

– Tocmai de acest lucru mă tem, părinte: să nu mă mândresc! – exclamă emoționat Serghie. Eu sunt încă un începător în cele duhovnicești, un novice care stă în fața Sfintei Mese, iar dumneavoastră m-ați propus să fiu paroh! Și încă la o parohie mare ca aceasta!

– Parohiile sunt toate la fel, spuse Flavian – mari sau mici, bogate sau sărace, de oraș sau de țară, cu trei băbuțe sau pline de oameni de afaceri ori intelectuali. Sufletele tuturor sunt la fel, păcate de moarte sunt șapte, iar patimi care nasc acele păcate sunt trei: slava deșartă, iubirea de argint și iubirea de plăceri.

Diavolul se folosește de ele în aceeași măsură, alegând cheia pentru fiecare suflet, după cum are acela înclinație, și va face totul pentru a-l descuia, pentru a face loc acolo, înlăuntrul său, ucigătorului de oameni. Oamenii cad în aceleași patimi: cei simpli și cei cu educație aleasă, bogații și săracii, orașenii și țăranii...

Domnul vede talanții fiecărui preot și îl așază la parohia unde își poate mântui sufletul și aduce oamenilor cât mai mult folos. Toate celelalte depind de preot: dacă va asculta de Hristos, păzind poruncile și împlinindu-le sau dacă va asculta de vrăjmașul neamului omenesc, învoindu-se cu ispitele. Așa că să nu te încrezi în puterile tale, ci în Dumnezeu, Cel Care te întărește. Dacă te vei strădui să faci toate cu cinste, atunci vei fi un paroh bun, iar dacă vei trage plapuma doar peste tine, atunci să știi că vei rata totul! După cum a spus, dacă ții bine minte, Marcus Aurelius: „Fă ce trebuie și apoi fie ce-o fi!”

Adică să încerci să îți împlinești conștiincios îndatoririle, iar restul să lași în purtarea de grijă a lui Dumnezeu! Și să primești ceea ce îți trimite Domnul în felul în care îți trimite, nu așa cum ai vrea tu, ținând minte că Dumnezeu „vede mai bine”. Ți-am vorbit despre asta de multe ori...

– Binecuvâțați, părinte, și rugați-vă pentru mine, păcătosul – zise tânărul paroh întinzând mâinile una peste cealaltă, ca să primească binecuvântare –, și nu mă lăsați fără îndrumare!

– Și tu să mă binecuvântezi, părinte cinstite! – zise Flavian și împreună mâinile, după ce îl binecuvântă pe părințele Serghie, pentru a primi, la rândul lui, binecuvântare. Și roagă-te pentru mine ca Domnul să mă învrednicească să mai fiu de folos cuiva!

– Harul Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos să fie asupra robului Său proto-singhelul Flavian... – zise Serghie făcând semnul binecuvântării și ștergându-și cu mâna stângă lacrima din ochi.